

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA Strategija razvoja

GRAD OMIŠ

Pitanja u vezi sa sadržajem Programa ukupnog razvoja molimo uputiti na adresu:

MICRO projekt d.o.o.
Borisa Papandopula 8b, 21 000 Split
T: 021 555 400
F: 021 555 419
E: info@microgrupa.com
W: www.microgrupa.com

Zaštita prava

Sadržaji što su ovdje izneseni izrađeni su isključivo za Grad Omiš. Društvo s ograničenom odgovornošću MICRO projekt d.o.o. izradilo je Program ukupnog razvoja u skladu sa zahtjevima Naručitelja, Grada Omiša, samo za njegovu specifičnu primjenu.

Ostale osobe koje koriste informacije iz Programa ukupnog razvoja čine to na vlastitu odgovornost i vlastiti rizik.

© MICRO projekt d.o.o., 2011.

Sva prava pridržana.

Sadržaj ovoga dokumenta zaštićen je autorskim pravima. Izmjene, kraćenja, proširenja i nadopune moguće su samo uz prethodnu pisanu suglasnost društva s ograničenom odgovornošću MICRO projekt d.o.o., Split. Umnožavanje je dopušteno samo uz uvjet da na svakom primjerku ostane otisnuta gornja napomena o autorskim pravima.

Objavljivanje ili prevođenje dopušteno je samo uz prethodni pisani pristanak društva s ograničenom odgovornošću MICRO projekt d.o.o., Split.

Split, prosinac 2011.

SADRŽAJ

1. POVEZNICE S RAZVOJNOM STRATEGIJOM SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE....	4
2. SUDIONICI IZRADE STRATEGIJE RAZVOJA.....	6
3. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI.....	7
3.1. Vizija Grada Omiša.....	7
3.2. Strateški ciljevi	8
3.2.1. Strateški Cilj 1. Razvijen održivi turizam visoke kvalitete	8
3.2.2. Strateški Cilj 2. Razvijena visokotehnološka i za okoliš prihvatljiva industrija, obrtništvo i poduzetništvo	9
3.2.3. Strateški Cilj 3. Razvijena komunalna i društvena infrastruktura	10
4. STRATEGIJA RAZVOJA GRADA OMIŠA.....	12
5. RAZVOJNE SMJERNICE.....	16
6. PROVEDBENE ODREDBE... ..	17
6.1. Operativni plan za razdoblje od 2011. – 2016.	17
6.1.1. Struktura obrazaca razvojnih mjera.....	17
6.1.2. Lista razvojnih projekata	20
7. POSTUPAK PRAĆENJA PROVEDBE I REZULTATA	22
7.1. Uvod.....	22
7.2. Odgovornost za provedbu PUR-a.....	24
7.2.1. Postupci upravljanja.....	24
7.2.2. Praćenje i ocjenjivanje	24
7.2.3. Organizacija i jamčenje tijekom informacija i razmjene informacija.....	24
POPIS SLIKA I TABLICA.....	25

1. POVEZNICE S RAZVOJNOM STRATEGIJOM SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Program ukupnog razvoja svake jedinice lokalne samouprave mora biti usklađen s razvojnim dokumentima višeg reda. Ukoliko ne postoji Županijska razvojna strategija, Regionalni operativni plan smatra se dokumentom višeg reda. Splitsko-dalmatinska županija osim postojećeg ROP-a izradila je i Razvojnu strategiju Splitsko-dalmatinske županije koja predstavlja svojevrsnu „nadogradnju“ na postojeći dokument, odnosno zamjenjuje ga. Županijska razvojna strategija odnosi se na razdoblje od 2011. do 2013. godine a predstavlja:

- Usuglašene stavove svih dionika oko županijskih razvojnih potreba i prioriteta,
- Razvojne izazove koje Županija dijeli sa susjednim županijama (na razini Jadranske Hrvatske) i državama (osnova za prekograničnu suradnju), te
- Okvir za JLS u planiranju njihovih investicija.

U izradu dokumenta putem radne skupine uključeno je 20 sudionika, većinom pročelnika županijskih upravnih odjela, zatim predstavnici Agencije za razvoj, ali i čelnici drugih ključnih ustanova i čimbenika razvoja u Županiji. Županijska razvojna strategija Splitsko-dalmatinske županije donesena je na Županijskoj skupštini 26. rujna 2011. godine, a izrađeni dokument sadrži uvod, sažetak, analizu/ocjenu stanja, rezultate provođenja prijašnjih

ŽUPANIJSKA
RAZVOJNA
STRATEGIJA

strategija, SWOT analizu, viziju i strateške ciljeve, prioritete i mjere, politiku Županije prema posebnim područjima, financijski plan, provedbu ŽRS, praćenje i izvještavanje. Izrađeno je i 8 dodataka koji detaljno obrađuju pojedina područja. Među ostalim, u svrhu provedbe i bolje informiranosti javnosti te podizanja svijesti o ulozi i značaju ŽRS-a za razvoj Županije i JLS-a s područja Županije Županijsku razvojnu strategiju prate **Akcijski plan** za provedbu ŽRS-a i **Komunikacijska strategija** ŽRS-a. Akcijski plan daje uvid u cjeloviti pregled zadaća potrebnih za provedbu ŽRS-a, njihove izvršitelje, financijska sredstva te rokove i pokazatelje izvršenja.

Vizija Splitsko-dalmatinske županije glasi:

SDŽ je visoko-razvijena, razvojno dinamična, pomorski orijentirana, otvorena europsko-mediteranska regija:

- konkurentnog gospodarstva, temeljenog na znanju i kvalitetnim ljudskim resursima,
- prepoznatljiva i privlačna zbog visoke kvalitete življenja, očuvanog okoliša, kulture i tradicije,

- usmjerena razvoju svih svojih dijelova te prometno i razvojno integrirana sa svojim širim okruženjem i
- utemeljena na snažnom partnerstvu i komunikaciju među razvojnim dionicima.

Strateški ciljevi Splitsko-dalmatinske županije su:

- Konkurentno gospodarstvo,
- Razvoj infrastrukture, zaštita prirode i okoliša,
- Razvoj ljudskih resursa i povećanje kvalitete života,
- Unaprjeđenje upravljanja razvojem i
- Jačanje prepoznatljivosti županije.

2. SUDIONICI IZRADE STRATEGIJE RAZVOJA

U svrhu postizanja što boljih rezultata u izradi Strategije razvoja u sklopu Programa ukupnog razvoja Grada Omiša oformljena je radna skupina. Radnu skupinu čine predstavnici lokalne samouprave i poslovnih subjekata. Primjenom participativne metode rada, odnosno aktivnim sudjelovanjem i suradnjom članova radne skupine s timom MICRO projekta d.o.o. kojem je povjerena izrada Programa ukupnog razvoja Grada Omiša definiran je 61 razvojni projekt.

Tablica 1. Članovi radne skupine za izradu razvojne strategije Grada Omiša

R.b	IME I PREZIME	INSTITUCIJA	RADNO MJESTO
1.	Đeki Stanić	Grad Omiš	Pročelnik upravnog odjela za gospodarstvo i društvene djelatnosti
2.	Meri Smailagić	Grad Omiš	Voditeljica odsjeka za proračun i računovodstvo
3.	Mijo Mimica	Grad Omiš	Zamjenik gradonačelnika
4.	Neno Mimica	Grad Omiš	Pročelnik za KSD, UP i zaštitu prostora
5.	Mijo Milavić	Studenac d.o.o.	Menadžer u investicijama
6.	Filip Bilanović	Studenac d.o.o.	Član uprave
7.	Ivan Krnić	HE Zakučac	Direktor
8.	Stjepan Pezo	Galeb d.d.	Direktor
9.	Joško Stella	Splitsko-dalmatinska županija	Voditelj odsjeka za turizam

U prethodnoj tablici nalazi se pregled članova radne skupine.

Radni sastanci održavani su u veljači i ožujku 2011. godine i rezultirali su postavljanjem vizije razvoja Grada Omiša, ciljeva, prioriteta ali i konkretnih razvojnih projekata.

3. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI

Radionice koje su održavane u Gradu Omišu bile su posvećene upravo determiniranju potreba i ciljeva koji su se iz njih mogli izvesti. Sudionici, odnosno 9 predstavnika različitih interesnih skupina raspravljali su o snagama Grada koje treba pojačati i iskoristiti, slabostima koje treba prevladati, prilikama koje treba iskoristiti, te prijetnjama koje treba izbjeći.

3.1. *Vizija Grada Omiša*

Vizija kao sažeti prikaz željenog budućeg stanja ukazuje na to gdje Grad želi biti u bližoj ali i daljoj budućnosti, te kakvu sliku o sebi želi izgraditi. Vizija je ambiciozna i ostvariva smjernica razvoja, ali i ideja iz koje proizlaze strateški ciljevi, prioriteti i razvojni projekti.

Vizija Grada Omiša 2016.

- 1. Uspostavljeno dinamično, fleksibilno, pouzdano, prostorno uravnoteženo i ekološki prihvatljivo gospodarstvo temeljeno na novim tehnologijama i kvalitetnim ljudskim resursima.**
- 2. Prepoznatljiva visokokvalitetna turistička ponuda jedinstvena u Hrvatskoj po sinergiji doživljaja planine, rijeke i mora, gusarske i poljičke tradicije te dalmatinske klapske pjesme.**
- 3. Potpuna komunalna i društvena opremljenost za ugodan život svih građana na visokoj civilizacijskoj razini.**

Iz vizije Grada Omiša uočava se usmjerenost na postizanje kvalitativnog napretka na različitim područjima življenja i djelovanja. Slijedeći viziju razvoja, radna skupina odredila je 3 strateška cilja koji će voditi ostvarenju zacrtane vizije i osigurati razvoj u budućnosti.

3.2. *Strateški ciljevi*

Strateški ciljevi postavljeni su na načina da teže iskorištenju snaga i prilika te eliminaciji slabosti i prijetnji detektiranih u SWOT analizama. Koordiniranom realizacijom ciljeva postiže se efikasniji razvoj. Strateški ciljevi Grada Omiša su:

Cilj 1: Razvijen održivi turizam visoke kvalitete

Cilj 2: Razvijena visokotehnološka i za okoliš prihvatljiva industrija, obrtništvo i poduzetništvo

Cilj 3: Razvijena komunalna i društvena infrastruktura

3.2.1. **Strateški Cilj 1. Razvijen održivi turizam visoke kvalitete**

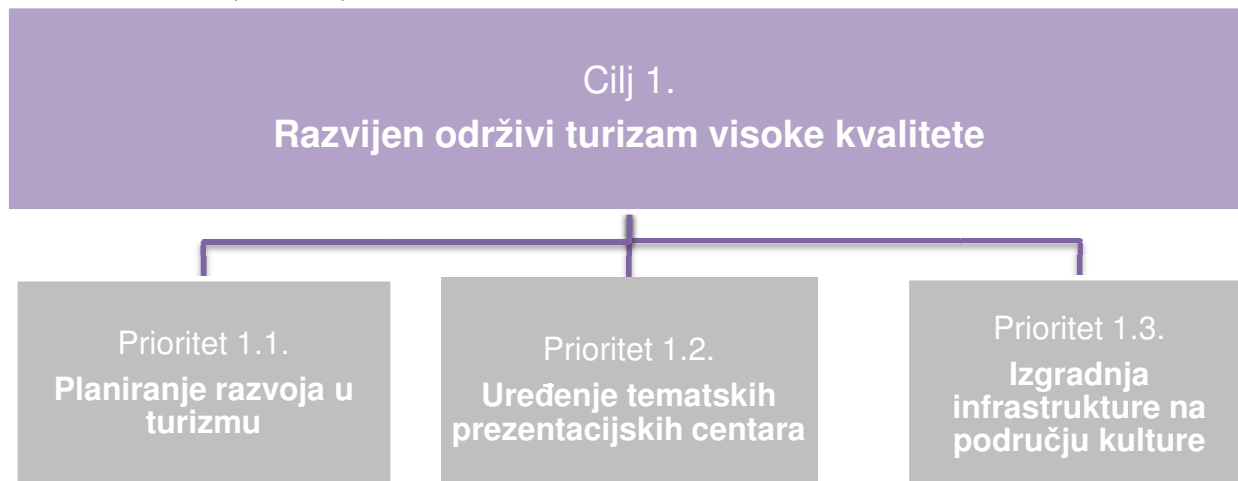
Počeci turizma u Republici Hrvatskoj smještaju se u sredinu 19.stoljeća, kada se bilježi i osnutak prvih higijeničkih društava (preteča turističkih zajednica). Tijek razvoja može se podijeliti u više faza, među kojima se druga polovina 20.stoljeća ističe po ekspanziji gradnje hotelskih objekata, turističkih dolazaka i broja noćenja. Upravo to razdoblje označava i ekspanziju turizma na području Grada Omiša u smislu intenzivne gradnje apartmana i hotelskih kapaciteta.

Od vremena masovnog turizma orijentiranog na kvantitetu, prelazi se na održivi oblik turizma pa Grad Omiš već danas ali i u budućnosti želi razvijati turizam koji će prije svega imati oznaku kvalitete.

Grad Omiš kao turistička destinacija, svojim geoprometnim položajem u regiji, neprocjenjivom kulturnom baštinom i prirodnim ljepotama svojim posjetiocima može pružiti doživljaj Dalmacije u malom. Omiške utvrde, legenda o gusarima i bogata povijest Poljičke Republike pridonose atraktivnosti turističke ponude. Posjetiocima koji žele aktivno provesti odmor spojem planine, rijeke Cetine i mora, blizinom srednjodalmatinskih otoka, regionalnog centra Splita ali i zagore područje grada Omiša predstavlja idealnu polaznu točku za daljnja istraživanja.

Značaj razvoja turizma ogleda se i u utjecaju na mnoge direktno ili indirektno povezane subjekte iz proizvodnih i uslužnih djelatnosti, pa je njegov održivi razvoj i inzistiranje na visokoj kvaliteti u tom smislu još značajniji.

Slika 1. Strateški Cilj 1. Razvijen održivi turizam visoke kvalitete

3.2.2. Strateški Cilj 2. Razvijena visokotehnološka i za okoliš prihvatljiva industrija, obrtništvo i poduzetništvo

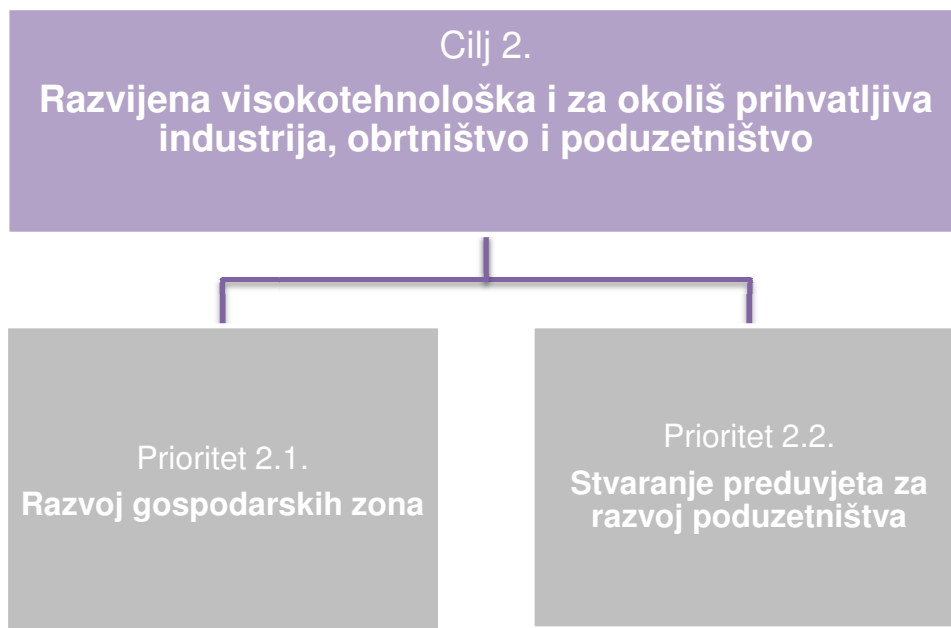
Grad Omiš ima dugu tradiciju industrije, a prepoznatljiv je i danas po brendovima iz tekstilne i prerađivačke industrije. Na području Grada djeluju 173 poslovna subjekta. Razvoj visokotehnološke i za okoliš prihvatljive industrije, te obrtništva i poduzetništva istih svojstava smjer je kojim Grad Omiš želi u budućnosti ići.

Prostornim planom Grada predviđene su lokacije za razvoj poslovnih zona. Zone su smještene u zaobalnom području, u blizini autoceste, pa na taj način osim što oživljavaju prostor zahvaćen depopulacijom i rasterećuju vrlo prometnu „Jadransku magistralu“¹.

Gospodarski resursi omiškog zaobalja prepoznati su kroz mogućnosti razvoja ekološke poljoprivrede i prezentacije tako dobivenih proizvoda, čime se osim direktnog poticanja gospodarstva prate svjetski trendovi proizvodnje zdrave hrane.

¹ Značajno za rješenje problema prometnih gužvi u turističkoj sezoni

Slika 2. Strateški Cilj 2. Razvijena visokotehnoška i za okoliš prihvatljiva industrija, obrtništvo i poduzetništvo

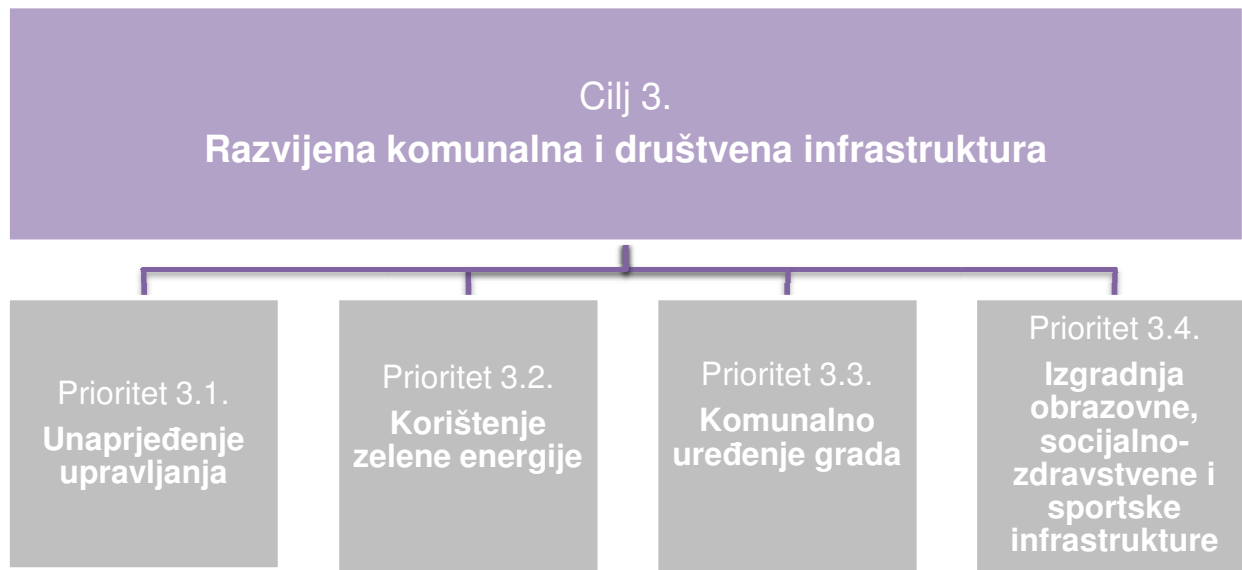
3.2.3. Strateški Cilj 3. Razvijena komunalna i društvena infrastruktura

Razvijena infrastruktura preduvjet je za kvalitetno funkcioniranje Grada na svim poljima, predstavlja podršku razvoju i temelj kvalitetnom življenju. Grad Omiš prepoznao je važnost razvoja infrastrukture i pritom započeo od sustava upravljanja.

S ciljem stvaranja ekološki svjesne zajednice, uz postojeću hidroelektranu Grad Omiš na svom prostoru želi i dalje razvijati proizvodnju obnovljive energije. Geografski položaj omogućuje korištenje energije vjetra i sunca.

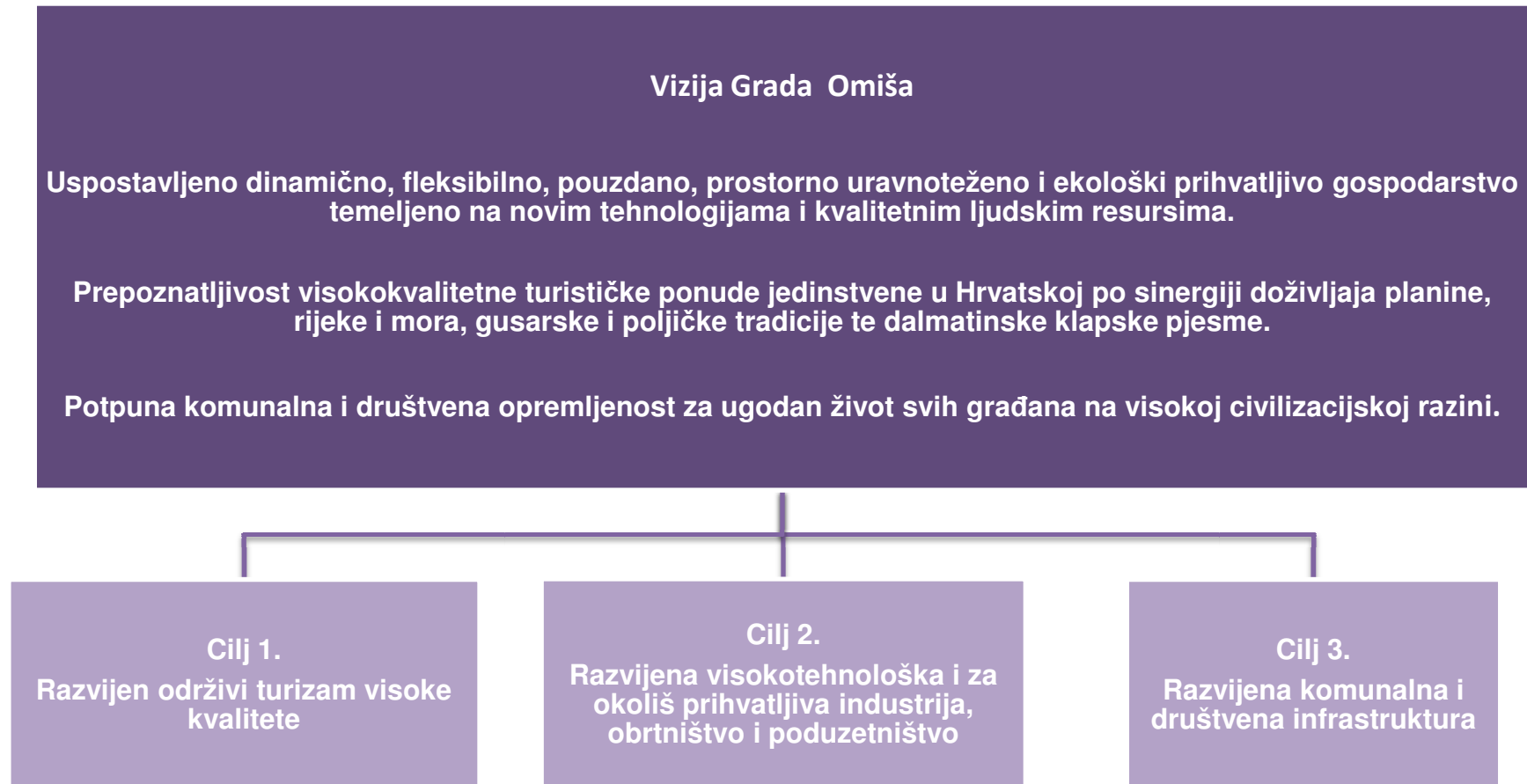
Komunalno uređenje Grada Omiša u direktnoj je vezi s prva dva cilja ove Strategije, odnosno razvoj održivog turizma visoke kvalitete i razvoj visokotehnoške i za okoliš prihvatljive industrije, obrtništva i poduzetništva pretpostavljaju uređenu komunalnu i društvenu infrastrukturu. Izgradnjom i podizanjem kvalitete školskih ustanova i obrazovanja, športskih sadržaja ali i brigom o stanovništvu u socijalnom smislu Grad Omiš u prvi plan stavlja kvalitetu življenja svojih stanovnika, posebno onih najmlađih i najstarijih.

Slika 3. Strateški Cilj 3. Razvijena komunalna i društvena infrastruktura

4. STRATEGIJA RAZVOJA GRADA OMIŠA

Slika 4. Strategija razvoja Grada Omiša

1. CILJ: RAZVIJEN ODRŽIVI TURIZAM VISOKE KVALITETE

Prioritet 1.1. Planiranje razvoja u turizmu

- Razvojni projekt 1: Master plan turizma visoke kategorije
- Razvojni projekt 2: Izrada plana upravljanja kulturnim dobrima
- Razvojni projekt 3: Izrada plana upravljanja prirodnim dobrima

Prioritet 1.2. Uređenje tematskih prezentacijskih centara

- Razvojni projekt 4: Interpretacijski centar Omiški gusari
- Razvojni projekt 5: Interpretacijski centar Dalmatinske klape
- Razvojni projekt 6: Interpretacijski centar Poljičke Republike
- Razvojni projekt 7: Eko etno selo Ume i Čažin dolac

Prioritet 1.3. Izgradnja infrastrukture na području kulture

- Razvojni projekt 8: Izgradnja i postavljanje pontona na ušću Cetine za nastupe, događanja i vezove
- Razvojni projekt 9: Rekonstrukcija i adaptacija objekta tzv. Ilirskog sjemeništa Priko

2. CILJ: RAZVIJENA VISOKOTEHNOLOŠKA I ZA OKOLIŠ PRIHVATLJIVA INDUSTRIJA, OBRTNIŠTVO I PODUZETNIŠTVO

Prioritet 2.1. Razvoj gospodarskih zona

- Razvojni projekt 10: Stavljanje u funkciju zone Gata 2
- Razvojni projekt 11: Poslovna zona Kostanje
- Razvojni projekt 12: Poslovna zona Donji Dolac - Srijane

Prioritet 2.2. Stvaranje preduvjeta za razvoj poduzetništva

- Razvojni projekt 13: Osnivanje Eko-etno-agro zadruge
- Razvojni projekt 14: Poduzetnički inkubator unutar poslovne zone Vrisovci
- Razvojni projekt 15: Razvojni tim Grada Omiša

3. CILJ: RAZVIJENA KOMUNALNA I DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

Prioritet 3.1. Unaprjeđenje upravljanja

- Razvojni projekt 16: Izrada plana upravljanja imovinom
- Razvojni projekt 17: Implementacija ISO standarda u poslovnim procesima

Izradio: MICRO projekt

Gradske uprave

Razvojni projekt 18: Informiranje i edukacija gradske uprave, sektora poduzetništva i lokalne zajednice o izvorima financiranja iz EU

Prioritet 3.2. Korištenje zelene energije

Razvojni projekt 19: Izgradnja solarne elektrane

Razvojni projekt 20: Izgradnja vjetroparka

Prioritet 3.3. Komunalno uređenje grada

Razvojni projekt 21: Sanacije potencijalno obrušavajućih fragmenata stijenske mase iznad grada Omiša

Razvojni projekt 22: Postavljanje stanice za praćenje čistoće zraka i klimatske podatke (DHMZ)

Razvojni projekt 23: Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda Omiš-Borak

Razvojni projekt 24: Pročišćavanje i odvodnja otpadnih voda naselja Naklice

Razvojni projekt 25: Pročišćavanje i odvodnja otpadnih voda naselja istočnog priobalja

Razvojni projekt 26: Izgradnja vodoopskrbnog sustava Gornja Poljica

Razvojni projekt 27: Uređenje ulica Fošal i Vukovarska

Razvojni projekt 28: Uređenje obalnog pojasa, šetnice Dupci - Split

Razvojni projekt 29: Uređenje protupožarnih putova na području Grada Omiša i susjednih općina

Razvojni projekt 30: Izgradnja Vatrogasnog doma

Razvojni projekt 31: Izgradnja reciklažnog dvorišta

Razvojni projekt 32: Pokrivanje bežičnim internetom područje rivijere Dupci - Split

Razvojni projekt 33: Otkup dijela vlasništva tvrtke Promet Split d.o.o. na kolodvoru Omiš i izmještanje gradskog kolodvora

Razvojni projekt 34: Otkup zgrade HEP-a

Razvojni projekt 35: Heliiodrom na Punti

Razvojni projekt 36: Most Punta - Priko

Razvojni projekt 37: Izgradnja luke nautičkog turizma na Ribnjaku

Razvojni projekt 38: Rekonstrukcija i dogradnja Gradske luke Omiš

Razvojni projekt 39: Uređenje Starog omiškog groblja u gradski park

Razvojni projekt 40: Uređenje Ulice fra S. Vrlića u Omišu (izlaz Mlija)

Prioritet 3.4. Izgradnja obrazovne, socijalno-zdravstvene i športske infrastrukture

Razvojni projekt 41: Program osposobljavanja mladih za tržište rada

Razvojni projekt 42: Programi osposobljavanja i prekvalifikacije nezaposlenih osoba u postojeća deficitarna zanimanja

- Razvojni projekt 43: Dječja igrališta
- Razvojni projekt 44: Izgradnja Centra predškolskog odgoja
- Razvojni projekt 45: Izgradnja i opremanje dječjih vrtića
- Razvojni projekt 46: Izgradnja i/ili uređenje i opremanje športskih igrališta
- Razvojni projekt 47: Proširenje Osnovne škole „Josip Pupačić“ na prostore postojeće Srednje škole „Jure Kaštelan“
- Razvojni projekt 48: Izgradnja i opremanje nove građevine Srednje škole „Jure Kaštelan“ Omiš
- Razvojni projekt 49: Izgradnja Doma za starije i nemoćne
- Razvojni projekt 50: Proširenje objekta i usluga u sastavu Doma zdravlja
- Razvojni projekt 51: Izgradnja biciklističke staze od ušća Cetine do Radmanovih mlinica
- Razvojni projekt 52: Izgradnja trim staze od ušća Cetine do Radmanovih mlinica
- Razvojni projekt 53: Izgradnja Športsko rekreacijskog centra Cetina-Planovo
- Razvojni projekt 54: Rekonstrukcija i dogradnja Gradskog stadiona Anđelko Marušić-Ferata u Omišu
- Razvojni projekt 55: Izgradnja i opremanje Gradske športske dvorane Omiš
- Razvojni projekt 56: Športsko rekreacijski i volonterski centar Kuglana
- Razvojni projekt 57: Športsko rekreacijski centar Ribnjak
- Razvojni projekt 58: Rekonstrukcija Športsko rekreacijskog centra Punta
- Razvojni projekt 59: Izgradnja Športsko rekreacijskog centra Ruskamen
- Razvojni projekt 60: Izgradnja Športsko rekreacijskog centra Čelina
- Razvojni projekt 61: Ucertavanje biciklističkih staza po postojećim javnoprometnim površinama

Prioritetni razvojni projekti Grada Omiša za prijavu na ŽRS prema kriteriju raspoložive dokumentacije i ostvarenim projektnim fazama su slijedeći:

1. Izgradnja vodoopskrbnog sustava Gornja Poljica (26)
2. Izgradnja i opremanje nove građevine Srednje škole „Jure Kaštelan“ Omiš (48)
3. Izgradnja i opremanje Gradske športske dvorane Omiš (55)
4. Rekonstrukcija i adaptacija objekta tzv. Ilirskog sjemeništa Priko (9)
5. Sanacija potencijalno obrušavajućih fragmenata stijenske mase iznad grada Omiša (21)
6. Uređenje ulice fra S.Vrlića u Omišu (izlaz Mlija) (40)
7. Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda Omiš-Borak (23)

5. RAZVOJNE SMJERNICE

Napredak u svim smjerovima, a posebno gospodarski napredak Grad Omiš zahtijeva usklađivanje nekoliko važnih elemenata. Grad Omiša izborom vizije i strateških ciljeva jasno naglašava strategiju koja će biti bazirana na temeljima razvijenog turizma, visoke kvalitete života stanovništva i razvijenog poduzetništva. Razvoj gospodarstva u cjelini mora biti usmjeren prema zaštiti životne sredine koja se treba temeljiti na poveznici s ekonomskim i socijalnim razvojem. Uključivanjem održivog razvoja u planiranje razvoja Grada Omiša stvaraju se čvrsti temelji za kvalitetan napredak ekonomije i gospodarstva, društva i očuvanog okoliša.

Održivi razvoj osigurava:

- Ekonomske zahtjeve – potrebne za gospodarski rast i razvoj ,
- Zahtjeve okruženja – potrebne za održivo korištenje prirodnih resursa i
- Društvene zahtjeve – potrebne za socijalni razvoj lokalne zajednice.

Slika 5. Održivi razvoj

Izvor: <http://www.bhwoodex.com/images/OdrziviRazvoj/odrzivi-razvoj,str.jpg>

U svrhu ostvarenja vizije i zadanih strateških ciljeva Grad Omiš će pratiti slijedeće smjernice:

- Osiguravanje preduvjeta razvoja turizma temeljenog na bogatoj kulturnoj baštini,
- Osiguravanje daljnje izgradnje infrastrukture te poboljšanje svih segmenata koji čine kvalitetu života stanovništva,
- Poticanje daljnjeg razvoja poduzetništva u skladu s očuvanjem i zaštitom okoliša.

Razvojna politika Grada Omiša realizirati će se razvojnim projektima koje treba provesti u planiranom razdoblju od 2011. do 2016. godine.

6. PROVEDBENE ODREDBE

6.1. Operativni plan za razdoblje od 2011. – 2016.

Operativni plan obuhvaća sve definirane razvojne projekte čija je realizacija predviđena kroz srednjoročno razdoblje od 2011. do 2016. godine.

Razvojni projekti se, kao što je već pojašnjeno, mogu nalaziti u tri različite faze:

- **Projekt prijedlog,**
- **Razvojna mjera i**
- **Projekti u provedbi.**

Unutar ovog dijela dokumenta prikazati će se operativni plan definiranih razvojnih mjera te projekata u provedbi.

6.1.1. Struktura obrazaca razvojnih mjera

U daljnjem tekstu opisana je struktura obrazaca razvojnih mjera koji se nalaze u prilogu. Prikazana su objašnjenja radi lakšeg praćenja dokumenta, izbjegavanja nesporazuma i snalaženja u pojedinim razvojnim mjerama. Razvojna mjera identična je za sve jedinice lokalne samouprave na području Jugoistočne Europe radi lakše međusobne usporedbe i mogućnosti umrežavanja.

- **NAZIV MJERE**

Naziv razvojne mjere.

- **OSNOVNI PODACI O LOKACIJI**

1. **NUTS I** - Hijerarhijski sustav klasifikacije teritorija EU-a uspostavljen od strane Statističkog ureda Europske unije u suradnji s nacionalnim statističkim uredima. NUTS sustav osigurava statističku podjelu državnog teritorija koja se može, ali i ne mora, poklapati s administrativnom. Postoje tri razine klasifikacije definirane prema veličini i broju stanovnika (NUTS I, NUTS II i NUTS III). Hrvatska kao cjelina predstavlja NUTS I razinu.
2. **NUTS II** - Druga razina unutar NUTS klasifikacije. Prostorne jedinice za statistiku na NUTS II razini trebaju imati između 800.000 i 3.000.000 stanovnika. Republika Hrvatska podijeljena je u tri NUTS II regije (Sjeverozapadna Hrvatska koju čine: Grad Zagreb, Koprivničko-križevačka, Krapinsko-zagorska, Međimurska, Varaždinska, i Zagrebačka županija; Panonska Hrvatska koju čine: Bjelovarsko-bilogorska, Brodsko-posavska, Karlovačka, Osječko-baranjska, Požeško-slavonska, Sisačko-moslavačka, Virovitičko-podravska i Vukovarsko-srijemska županija; Jadranska Hrvatska koju čine: Dubrovačko-neretvanska, Istarska, Ličko-senjska, Primorsko-goranska, Splitsko-dalmatinska, Šibensko-kninska i Zadarska županija).

3. **NUTS III** - Treća razina unutar NUTS klasifikacije. Prostorne jedinice za statistiku na NUTS III razini trebaju imati između 150.000 i 800.000 stanovnika. U Republici Hrvatskoj županije odgovaraju NUTS III razini.
4. **LAU 2** - Analitička jedinica koja je donošenjem nove Uredbe o NUTS klasifikaciji zamijenila dotadašnju NUTS 5 razinu; u slučaju Republike Hrvatske odgovara razini jedinice lokalne samouprave.
5. **Lokalitet** – Naselje je prostorna jedinica koja se sastoji od građevinskog područja i područja za druge namjene, a ima ime i vlastiti sustav obilježavanja kuća.

- **NOSITELJ RAZVOJNE MJERE**

Nositelji razvojne mjere mogu biti različiti. Također, može se raditi o jednom ili više nositelja. U nastavku se nalazi pregled mogućih opcija.

6. **JLP(R) nositelj** – Ovaj podatak se prikazuje ukoliko je jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave samostalni nositelj projekta.
7. **Ostalo nositelj** – Ovaj podatak se prikazuje ukoliko je neki drugi subjekt izuzev JLP(R)-a samostalni nositelj projekta.
8. **JLP(R) nositelji** – Ovaj podatak se prikazuje ukoliko su nositelji projekta veći broj jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave.
9. **Ostalo nositelji** – Ovaj podatak se prikazuje ukoliko su nositelji projekta veći broj različitih subjekata izuzev JLP(R)-a

- **UMREŽAVANJE**

Ukoliko se ne radi o samostalnom razvojnom projektu nego o suradnji/partnerstvu između više različitih subjekata unutar obrasca razvojne mjere takav oblik suradnje se prikazuje pod kategorijom Umrežavanje. U nastavku se nalaze pojašnjeni neki od mogućih načina umrežavanja.

10. **Zajednički razvojni projekt JLP(R)S** – Zajednički razvojni projekt dvije ili više jedinica lokalne samouprave. U tom slučaju će biti naznačeni ostali sudionici projekta.
11. **Zajednički razvojni projekt županija** - Dvije ili više jedinica područne (regionalne) samouprave mogu u sklopu svojeg samoupravnog djelokruga, uz prethodno mišljenje županijskog partnerskog vijeća, biti nositelji zajedničkog razvojnog projekta koji zahvaljujući suradnji jamči postizanje dodatnog učinka na razvoj. U tom slučaju na ovom mjestu će biti naznačeni ti subjekti.
12. **Razvojni projekt statističke regije** - Jedan odnosno više projekata koji čine logičnu funkcionalnu cjelinu i koji su od osobitog značenja za razvoj statističke regije i čija je zajednička financijska vrijednost veća od 75 milijuna kuna smatraju se razvojnim projektom statističke regije. Razvojni projekt statističke regije utvrđuje **Vijeće** na prijedlog Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva uz prethodno pribavljeno pozitivno mišljenje Partnerskog vijeća statističke regije. U tom slučaju na ovom mjestu će biti naznačeni ti subjekti.

13. Prekogраниčni razvojni projekt - Ukoliko se u projektu radi o zajedničkom razvojnom projektu prekogranične naravi i poznati su partneri. U tom slučaju na ovom mjestu će biti naznačeni ti subjekti.

• **POVEZANOST S CILJEVIMA I PRIORITETIMA PLANSKIH DOKUMENATA**

Kao što je u prethodnom dijelu dokumenta prikazana razrada razvojnih projekta prema ciljevima i prioritetima, isti će biti prikazani unutar Obrasca.

14. Cilj županijske razvojne strategije - Cilj županijske razvojne strategije s kojim je Razvojna mjera usklađena.

15. Prioritet županijske razvojne strategije - Prioritet županijske razvojne strategije pod koju razvojna mjera spada.

16. Cilj lokalnog razvojnog plana - Cilj lokalnog razvojnog plana s kojim je Razvojna mjera usklađena.

17. Prioritet lokalnog razvojnog plana - Prioritet lokalnog razvojnog plana pod koji pripada razvojna mjera.

18. Opis razvojne mjere: Detaljniji opis mjere u odnosu na naziv. Opis mjere detaljnije opisuje mjeru na način da je ona prikazana u kontekstu konkretne jedinice lokalne samouprave te se specificira što je predmet samog projekta (na primjer da li se radi o izgradnji, sanaciji ili priprema projektne dokumentacije za izgradnju škole).

• **STANJA RAZVOJNE MJERE**

19. Vrsta - Vrsta označava vrstu aktivnosti koje su predviđene u Razvojnoj mjeri (npr: Izgradnja) ili više njih (npr: Rušenje, Izgradnja, Opremanje).

20. Status - Status označava u kojem se statusu nalazi Razvojna mjera (npr: U čekanju).

21. Faza – Faza u kojoj se mjera nalazi, a može biti: Ideja, Priprema dokumentacije, Priprema provedbe, Provedba, Dovršeno i Evaluacija. Određivanje faze izrazito je važno radi pripreme projekta.

22. Ciljane skupine - Skupine prema kojima je usmjerena razvojna mjera. Ova kategorija daje odgovor na pitanje: Čiji problemi će biti riješeni provedbom? Ili Čije potrebe će biti zadovoljene provedbom?

23. Pripremljena dokumentacija - Sva dokumentacija (npr: vlasnički list, građevinska dozvola, suglasnost, studija, odobrenje...) koja je pripremljena za potrebe projekta. Popis dokumentacije koja je pripremljena može biti: Vlasnički list, Idejni projekt, Glavni projekt s troškovnikom, Izvedbeni projekt, Lokacijska dozvola, Dozvola za gradnju, Investicijska studija, Studija izvedivosti, Studija opravdanosti, Cost-benefit analiza, Studija zaštite okoliša.

24. Odgovorna osoba – Osoba koja je odgovorna za pripremu Razvojne mjere unutar organizacije Nositelja.

• **ROKOVI I TRAJANJE**

25. **Početak** – Precizan datum početka projekta (dan, mjesec, godina).

26. **Završetak** – Precizan datum završetka projekta (dan, mjesec, godina).

27. **Trajanje u mjesecima** – Broj mjeseci trajanja projekta.

- **GRAFIČKI PRIKAZ**

Grafički prikaz koji se sastoji od dva različita grafa:

1. Strukturu ulaganja s obzirom na do sada uložena sredstva, sredstva predviđena u proračunu te ostatak potrebnih sredstava.
2. Strukturu ulaganja s obzirom na izvor financiranja.

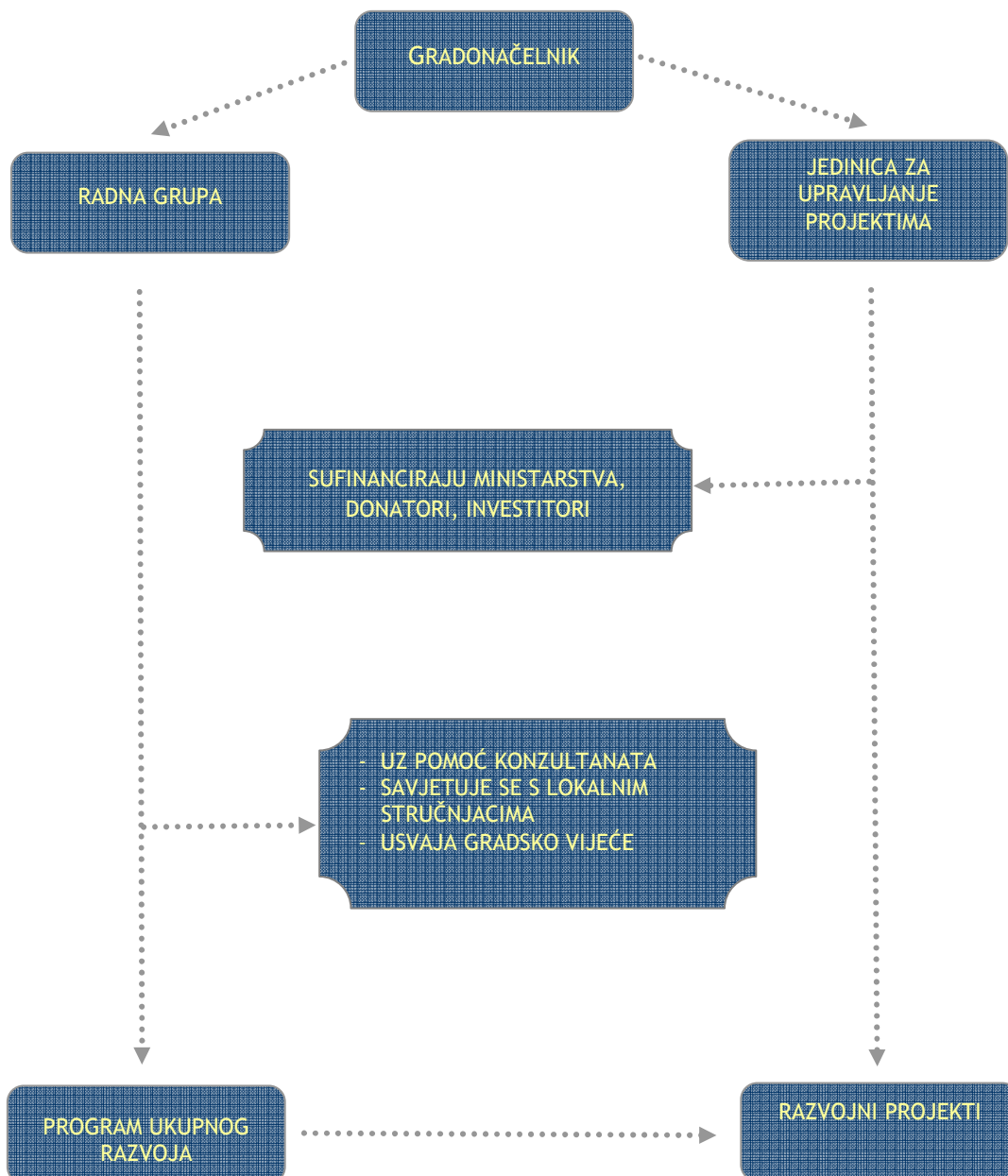
Visina potrebnih sredstava (ulaganja) se mora slagati s ukupnim izvorima financiranja.

6.1.2. Lista razvojnih projekata

Lista razvojnih projekata sadržava popis svih razvojnih projekata koji se trenutno nalaze u fazi inkubacije, odnosno u drugoj fazi od projektne ideje do finalne realizacije. Unutar Liste će se prikazati nekoliko kategorija koje su bitne za praćenje svake mjere. U nastavku se nalazi kratko pojašnjenje svake kategorije.

- **JIBP** - Svakoj mjeri je dodijeljen jedinstveni identifikacijski broj projekta.
- **Razvojna mjera** – Predstavlja odgovor na potrebu stanovništva jedinice lokalne samouprave.
- **Naziv** - Predstavlja konkretan Razvojni projekt koji se trenutno nalazi u fazi „inkubacije“ odnosno između projektne ideje i projektne realizacije.
- **Nositelj** – Subjekt koji je nositelj cjelokupnog projekta. Nositelj je odgovoran za provedbu projekta od njegovog početka do finalne realizacije.
- **Ciljana skupina** – kao što je u prethodnom dijelu već naznačeno ova kategorija označava skupine prema kojima je usmjeren razvojni projekt. Odnosno daje odgovor na pitanje: Čiji problemi će biti riješeni provedbom? Ili čije potrebe će biti zadovoljene provedbom?
- **Ukupna vrijednost** – ukupna vrijednost projekta izražena u Kunama.

Slika 6. Struktura odgovornosti za izradu i provedbu Programa ukupnog razvoja

Struktura odgovorna za izradu i provedbu Programa ukupnog razvoja počinje od Gradonačelnika Grada Omiša u planskom i operativnom dijelu.

Program se izrađivao uz sudjelovanje radne skupine stručne podloge lokalnih stručnjaka i uz metodološku pomoć konzultantske tvrtke MICRO projekt d.o.o.

Za provedbu mjera predviđenih u programu potrebno je oformiti Razvojni tim za upravljanje projektima. Razvojni tim može biti sastavljen od stručnog kadra unutar službi Grada Omiša i vanjskih stručnjaka ovisno o zahtjevu samog projekta.

Jedinica za upravljanje projektima ima zadatak postavljanja projektnog zadatka i akcijskog plana za svaki pojedini projekt, postavljanja preduvjeta kod podugovaranja projekata, praćenje i nadzor tijeka projekta, praćenje roka i proračuna projekta.

7. POSTUPAK PRAĆENJA PROVEDBE I REZULTATA

U ovom poglavlju navode se načini praćenja, kontrole i ažuriranja izrađenog Programa ukupnog razvoja Grada Omiša.

Nužnost svega prethodno navedenog uvjetovana je dinamikom i brzinom gospodarskih promjena kako na regionalnom tako i nacionalnom planu. Revidiranjem Programa ukupnog razvoja postiže se fleksibilnost u promjenjivim gospodarskim kretanjima.

7.1. Uvod

Posljednji korak u izradi Programa ukupnog razvoja je:

- **provođenje**
- **praćenje i**
- **ažuriranje** izrađenog Programa.

Test Programa je upravo njegovo provođenje.

Postoje 3 razine praćenja Programa ukupnog razvoja:

Prva razina praćenja je praćenje **provođenja** programa (prioritetnih i ostalih mjera) i ažuriranje sažetka provođenja aktivnosti.

Tim ljudi koji je zadužen za praćenje Programa ukupnog razvoja pomno prati razvoj situacije vezano za provođenje PUR-a. Odnosno prati u kojoj se mjeri podudaraju planovi iz PUR-a sa stvarnom situacijom na terenu. Takvo praćenje podrazumijeva stupanj usklađenosti aktivnosti poduzetih prema Programu ukupnog razvoja, promjene u procjeni troškova ili rasporeda, zatim uključuju razloge tih promjena te njihov očekivani utjecaj na provođenje programa. Ukoliko dođe do bilo kakve od spomenutih promjena, kao i promjena u raspodjeli odgovornosti za provođenje programa, takve promjene se evidentiraju.

Kada tim zadužen za praćenje uoči značajnije razlike između planiranog i stvarnog provođenja programa, njegov zadatak je pojasniti **kako i zašto** je došlo do tih razlika. Odgovorni za provođenje određenih projekata također trebaju reći timu zaduženom za praćenje na koji način očekuju da se nastavi s provođenjem programa te opisati sve promjene koje bi mogle poboljšati provođenje programa.

Druga razina praćenja se odnosi na praćenje do koje faze je projekt došao, kao i testiranje same logike projekta. Postavlja pitanje – Dovodi li projekt do očekivanih rezultata tj. ostvarenja svrhe projekta? Praćenjem se ocjenjuje uspjeh očekivanih rezultata jer upravo ti ishodi povezuju projekte s vizijom programa razvoja.

Praćenje rezultata provedenih mjera/projekata postavlja pitanje – da li je mjera/projekt postigao **očekivane rezultate** opisane u matrici projekta? Pomažu li ostvareni rezultati, ako su ostvareni, u ostvarivanju svrhe projekta? I konačno, da li svrha projekta pridonosi postizanju cilja projekta?

Ako se pri praćenju rezultata programa utvrdi da ono ne dovodi do očekivanih rezultata, jasno će se pomoću rezultata u matrici moći zaključiti **gdje** je problem nastao? A zatim se utvrđuje i **zbog čega** je problem nastao?

Grupa zadužena za praćenje rezultata projekata mora **pronaći razloge zbog kojih** projekt nije doveo do željenih rezultata kako bi znala na pravi način reagirati.

Jedino kada se problem pravilno definira može se pronaći učinkovito rješenje. Projekti također mogu imati i nepredviđene negativne rezultate koje je potrebno istražiti.

Treća razina praćenja postavlja pitanje – Da li se okolina promijenila tako da to utječe na izbor kritičnih tijela, projekata i tijela zaduženih za provođenje projekata u Programu ukupnog razvoja?

Dakle iz navedenog je vidljivo da su prva i druga razina praćenja usmjerene na pitanje **kako** se projekt provodi, dok treća faza praćenja postavlja i razmatra pitanje **treba li se** uopće nastaviti s primjenom projekta.

Ovakvo praćenje nalaže slijedeća pitanja:

- Nastavlja li ta intervencija rješavati kritička pitanja?
- Je li to pitanje još uvijek kritično za ostvarivanje vizije gospodarske budućnosti zajednice?
- Je li korist od programa i dalje opravdava eksploataciju resursa potrebnih za njegovo provođenje?
- Je li zbog provedbe projekta bilo ikakvih nepredviđenih, negativnih posljedica?
- Jesu li relevantne organizacije i subjekti uključeni u provođenje programa?

U slučaju da su se pojavile određene promjene u situaciji na terenu bilo u socijalnom ili ekonomskom pogledu, odnosno bilo koji događaji koji značajnije mijenjaju prethodnu situaciju, vjerojatno će biti potrebne veće promjene. Tim zadužen za praćenje će zatražiti da se PUR odnosno njegovi dijelovi na koje se odnose spomenute promjene osvježe izradom novih preporuka u rješavanju kritičkih pitanja. Ako se međutim okolina tako značajno promijenila da se kritička pitanja moraju redefinirati, možda je vrijeme da se ponovi cjelokupan postupak izrade Programa ukupnog razvoja.

Odgovornost za praćenje i ažuriranje Programa ukupnog razvoja može snositi lokalna samouprava, dio ili čitava radna skupina Programa razvoja ili neko drugo tijelo kao što je Agencija za lokalni gospodarski razvoj. U idealnom slučaju tim zadužen za praćenje uključivati će predstavnike lokalne samouprave, poslovne zajednice, nevladinog sektora,

ostale koji su bitni za provođenje PUR-a i naravno čelnike tijela za lokalni gospodarski razvoj.

7.2. Odgovornost za provedbu PUR-a

Opća i viša odgovornost provedbe ovog programa pripada Gradu Omišu.

7.2.1. Postupci upravljanja

Institucionalna struktura odgovorna za upravljanje i provedbu Programa ukupnog razvoja je Grad Omiš, a za upravljanje i provedbu **pojedinih projekata tj. mjera** unutar programa odgovorne su **Jedinica za upravljanje projektima** i sve ostale institucije koje će imenovati Grad Omiš po pojedinim projektima.

7.2.2. Praćenje i ocjenjivanje

Ovaj program podložen je praćenju i nadopuni od strane Gradskog vijeća i Radne skupine koja je formirana u procesu stvaranja programa. Popis članova radne skupine nalazi se u Poglavlju 2. Sudionici izrade strategije razvoja ovog dokumenta i sastavljena je od predstavnika **lokalnih sudionika**. Radna skupina će se sastajati svakih **6 (šest) mjeseci** u svrhu evaluacije i monitoringa programa.

Prvi sastanak bit će održan **šest mjeseci od dana prihvatanja ovog programa** od strane Gradskog vijeća.

7.2.3. Organizacija i jamčenje tijekom informacija i razmjene informacija

Grad Omiš jamči razmjenu informacija o provedbi ovog Programa i to prema Radnoj skupini putem dogovorenih sastanaka, a prema javnosti **putem medija, web stranica i pojedinačnih sastanaka**.

Grad Omiš će putem web stranice objaviti cjeloviti dokument Programa ukupnog razvoja te će objavljivati zapisnike sa sastanaka radne skupine periodično po nastajanju. Također će zbog veće transparentnosti odlučivanja, izvještaje sa sjednica Gradskog vijeća ažurno objavljivati na web stranicama. Grad će nastaviti s praksom otvorenih vrata za građane kad će se oni moći najaviti i direktno Gradonačelniku uputiti pitanja i primjedbe. Grad Omiš će kreirati i nove prikladne kanale komunikacije sa svojim građanima i poduzetnicima.

8. POPIS SLIKA I TABLICA

Slika 1. Strateški Cilj 1. Razvijen održivi turizam visoke kvalitete.....	9
Slika 2. Strateški Cilj 2. Razvijena visokotehnološka i za okoliš prihvatljiva industrija, obrtništvo i poduzetništvo	10
Slika 3. Strateški Cilj 3. Razvijena komunalna i društvena infrastruktura.....	11
Slika 4. Strategija razvoja Grada Omiša	12
Slika 5. Održivi razvoj.....	16
Slika 6. Struktura odgovornosti za izradu i provedbu Programa ukupnog razvoja	21
Tablica 1. Članovi radne skupine za izradu razvojne strategije Grada Omiša	6